

HASIČI RADÍ OBČANŮM

Evakuace

Evakuace je souhrnem opatření pro rychlé, bezpečné a účinné přemístění osob, zvířat a majetku z objektu nebo oblasti ohrožené mimořádnou událostí do bezpečí. Nejčastějším typem je evakuace řízená a dále samovolná, kdy se evakuovaní občané o náhradní ubytování postarají vlastními silami a prostředky (např. u příbuzných nebo známých). V případě řízené, dlouhodobější evakuace jde o přemístění do evakuačních středisek, která jsou předem vytipována. To znamená do prostor pro nouzové ubytování a stravování, pro menší evakuovaná zvířata a uskladnění věcí. V Libereckém kraji se jedná zejména o prostory základních škol nebo internátních zařízení.

Kdo a kdy může nařídít evakuaci?

Evakuaci je oprávněn nařídít velitel zásahu při záchranných pracích, zaměstnavatel pro svůj objekt, starosta obce v rámci území své obce, starosta obce s rozšířenou působností (ORP) pro svůj správní obvod ORP a hejtman kraje pro část území svého kraje. S evakuací se dnes nejčastěji můžeme setkat například při požárech výškových budov, nákupních center a kulturních zařízení, při nahlášení uložení výbušného systému, nebo při povodních a úniku nebezpečných látek, případně pokud se v bytech nebo objektech naleznou zbraně, výbušniny a střelivo.

Pokud hrozí bezprostřední nebezpečí, dozvíme se o evakuaci například od velitele zásahu, zaměstnavatele nebo správce objektu, z místního rozhlasu, z radiovožů policie nebo hasičů. Pokud nebezpečí z prodlení nehrozí, dozvíme se potřebné informace také z médií, zvláště České televize a Českého rozhlasu.

Musíme uposlechnout výzvy k evakuaci?

Výzvy velitele zásahu k opuštění prostoru nebo objektu při mimořádné události jsou občané povinni uposlechnout podle ustanovení § 25 odst. 2 písm. a) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Neuposlechnutí výzvy znamená nejenom ztěžování práce záchranných složek, ale může vést i k ohrožení zdraví a životů evakuovaných osob a záchranářů provádějících zásah. V případě, že osoba evakuaci odmítne, je povinna prokázat svoji totožnost a následně je zahájeno správní řízení o přestupku. Fyzické osobě může být za odmítnutí evakuace uložena pokuta až do výše 100 000 Kč.

Co dělat a na co nezapomenout při vlastní evakuaci?

V případě vyhlášení evakuace je důležité vědět, co udělat před odchodem z domácnosti, kanceláře či jiného objektu.

Při krátkodobém opuštění objektu (na několik hodin):

- Vypněte všechny plynové a elektrické spotřebiče, zhasněte světla, vypněte vodu.
- Uhaste otevřený oheň.
- Vypněte topení (plynový kotel).
- Vezměte s sebou zabezpečené domácí mazlíčky.

- Malým dětem dejte do kapsy cedulku se jménem a kontaktem na rodiče.
- Uzamkněte objekt a přesvědčte se, že i ostatní v budově o evakuaci vědí.
- Pomozte malým dětem, osobám starším, invalidním či jinak hendikepovaným.

Při dlouhodobém opuštění objektu (kromě výše jmenovaných):

- Připravte si evakuační zavazadlo.
- Pro zabezpečené domácí mazlíčky, které berete s sebou, nezapomeňte krmivo a vodu.
- Zabezpečte hospodářské zvířectvo dostatkem krmiva a vody.
- Vypněte hlavní uzávěr vody a plynu.
- Označte obydlí zprávou o počtu evakuovaných osob a místě Vaší evakuace, která slouží orgánům krizového řízení. Vhodné je také připojit číslo Vašeho mobilního telefonu.

Evakuační zavazadlo

Evakuační zavazadlo je kufr, taška nebo batoh s věcmi, které jsou nezbytné pro přechodné opuštění domova na více než jeden den. Každá osoba by měla mít pouze jedno zavazadlo (dospělí do 25 kg, děti do 10 kg) označené jménem, případně telefonním kontaktem. Obecně platí, že by evakuační zavazadlo mělo obsahovat věci, které jsou třeba při třídním pobytu v přírodě.

Obsah evakuačního zavazadla:

- trvanlivé potraviny, balená voda, hrnek, miska, příbor, zavírací nůž
- peníze, cennosti, dokumenty, smlouvy, přenosné disky s důležitými daty
- běžné hygienické potřeby a léky nebo zdravotní pomůcky k dennímu užívání
- oblečení odpovídající danému ročnímu období, náhradní prádlo a obuv
- spací pytel, deka, případně karimatka
- mobilní telefon s nabíječkou, rádio s náhradními bateriemi, svítilna, šití
- předměty pro vyplnění volného času - knihy, menší společenské hry a hračky pro děti

Další rady pro občany naleznete pod tímto odkazem <https://www.hzscr.cz/sluzby-a-rady-pro-verejnost-rady-obyvateľstvu.aspx>

Co dělat při požáru vozidla

Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje eviduje ročně kolem 100 ohlášených požárů dopravních prostředků. Mezi hlavní příčiny těchto požárů patří technické závady, nejčastěji na elektroinstalaci a výfukovém potrubí, nebo úmyslné zapálení. Protože se u podobné události můžeme ocitnout všichni, zopakujme si několik základních pravidel, jak správně postupovat.

Začne-li se kouřit za jízdy z motorového prostoru vozidla nebo ucítíme-li zápach spáleniny, je třeba okamžitě zastavit, vyndat klíče ze zapalování a rychle auto opustit. Než vystoupíme z vozidla, oblékneme si reflexní vestu. Nezapomeneme z vozu pomoci dětem, starším a nepohyblivým osobám, případně zvířatům. Zůstaneme v dostatečné vzdálenosti mimo vozovku, pokud možno za svodidly. Pokud to situace umožňuje, nezastavujeme poblíž míst, kde by požár mohl způsobit další škody, například v blízkosti jiných vozidel, budov, benzínových čerpacích stanic, plastových kontejnerů a popelnic nebo v tunelech. Je nutno si uvědomit, že i při zatažené ruční brzdě může dojít k jejímu přehorení a samovolnému rozjetí vozidla z kopce. Z tohoto důvodu je vhodné u hořícího vozidla nechat zařazen rychlostní stupeň. **Poté ihned zavoláme hasiče na čísle 150 nebo 112.**

V případě, že to situace umožňuje a rozhodneme se požár hasit hasicím přístrojem z výbavy vozidla, je třeba postupovat velmi opatrně. **Hasicí přístroj můžeme použít pouze na začínající požár.** K hořícímu vozidlu přistupujeme ze směru po větru. **Hasicím přístrojem je třeba hasit pouze přes mezeru mírně otevřené kapoty** i z důvodu větší účinnosti hasebního prášku. Při otevření kapoty motorového prostoru by došlo k rychlému přístupu vzduchu, který by podpořil hoření. Pozor na popáleniny od rozpálené kapoty.

Pokud už z vozu šlehají plameny a nenacházejí se v něm žádné osoby, tak se k vozu nepřibližujeme. Mohlo by dojít ke zranění. **Hašení většího požáru přenecháme hasičům,** kteří jsou vybaveni vhodnou technikou a především ochrannými pomůckami.

Nejvhodnější hasicí přístroj pro osobní vozidla je práškový, který můžeme zakoupit ve většině prodejen s autodíly a autodoplňky. Postačí malý kilový nebo dvoukilový. V některých zemích EU tvoří povinnou výbavu vozidla. Hasicí přístroj umístíme ve voze co nejbližší řidiči, tak aby v případě dopravní nehody nemohl zranit osádku vozidla. Nejlepší je uchycení v dosahu pro rychlé použití, k podlaze pod jedním z předních sedadel, případně ve schránce před spolujezdcem. **Kromě hasicího přístroje je vhodné mít ve svém vozidle také rezač pásů, který umožní v případě potřeby přerušit zapnuté bezpečnostní pásy a dostat se tak rychleji z vozidla.**

Linky tísňového volání a automatická lokalizace volajícího

150 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR

Volejte v případě požáru, úniku nebezpečných látek, dopravní nehody aj.

155 ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

Volejte, pokud jste zraněn, máte Vy nebo někdo jiný zdravotní obtíže.

158 POLICIE

Volejte v případě trestného činu, přepadení, krádeže, dopravní nehody aj.

156 MĚSTSKÁ POLICIE

Volejte v případě dopravních přestupků, rušení veřejného pořádku aj.

112 JEDNOTNÉ EVROPSKÉ ČÍSLO TÍSŇOVÉHO VOLÁNÍ

Pro možnost komunikace občanů v rámci států EU se základními složkami IZS je zavedeno mezinárodní číslo tísňového volání 112. Systém telefonického centra tísňového volání 112 umožňuje překonat problém přetížení linek tísňového volání. V případě vysokého počtu volajících v daném kraji jsou hovory automaticky přeměrovány do dostupných telefonních center v ostatních krajích.

Volejte když:

- **událost vyžaduje účast alespoň dvou záchranných složek najednou, tzn. např. při dopravních nehodách se zraněním, kdy je potřeba přítomnosti hasičů, zdravotnické záchranné služby a policie.**
- **si nejste jisti místem, kde se nacházíte, nebo ho např. ze zdravotních důvodů nemůžete operátorce popsat, může posloužit linka 112 ke snadné lokalizaci, popř. identifikaci, volajícího.**
- **si ve stresu a krizové situaci nemůžete vzpomenout na jiné číslo tísňové linky.**
- **neovládáte češtinu, odbaví Vás operátorky na lince 112 ve většině světových jazyků.**
- **je rovnocenná národní linka tísňového volání obsazena.**

Při volání na jakoukoli tísňovou linku sdělte operátorovi tyto údaje:

Co se stalo – požár, dopravní nehoda atd.

Kde se to stalo – místo (město, ulice, číslo popisné, vhodný orientační bod v blízkosti), včetně počtu zraněných a dalších upřesňujících informací.

Kdo volá – jméno a příjmení.

Pokud jste ve stresu, uklidněte se před voláním několika hlubokými nádechy a výdechy.

V klidu odpovídejte na doplňující dotazy operátora. Po oznámení události zavěste telefon, nevypínejte ho a čekejte na zpětný dotaz operátora.

Automatická lokalizace volajícího

Záchranné složky v Evropě i ve světě se neustále snaží pracovat na zpřesnění lokalizace tísňových volání. Výsledkem jejich úsilí je například zavedení eCall, automatického tísňového volání z vozidla, jehož příjem byl na lince TCTV 112 spuštěn v září 2017 v České republice.

Dalším krokem je využívání **lokalizačních SMS** formátu **Advanced Mobile Location (AML)**, jako nové funkcionality tísňové linky 112, která bude využita také pro národní tísňová čísla. Služba byla v České republice spuštěna 11. února 2020, pro zařízení s operačním systémem Android, a bude nabíhat postupně několik týdnů. Pilotní provoz bude probíhat nejdříve na území hl. m. Prahy a postupně se rozšíří do celé České republiky.

V praxi to bude vypadat tak, že pokud volající vytočí jedno z tísňových čísel (112, 150, 155, 158), **vyšle jeho chytrý telefon operátorovi nejpozději do 25 sekund automaticky zprávu se zpřesněnou polohou. Tato poloha se operátorovi zobrazí na monitoru v mapě.**

Tato doplňková služba se spustí ve všech „chytrých telefonech“ s operačním systémem Android automaticky. **Není tedy potřeba instalovat jakoukoli aplikaci, povolovat polohové služby nebo přenastavovat telefon. Služba je bezplatná.**

K určení přesné polohy bude mobilní telefon využívat pokrytí satelity, mobilními sítěmi nebo wi-fi sítěmi. Na základě těchto dat pak bude schopen určit polohu s přesností přibližně na desítky metrů.

Podmínky pro fungování:

- Telefon musí být tzv. „chytrý telefon“, vybavený lokalizačním zařízením
- Používání systému Android, do budoucna také iOS
- Volající musí být na signálu svého operátora
- Česká SIM karta
- K odeslání dojde pouze vytočením tísňových linek

V současné době využívá AML již 21 zemí světa, včetně ČR, mezi nimi například Velká Británie, Spojené státy, Norsko, Švédsko, Finsko, Rakousko, Belgie nebo Dánsko.

Nebojte se v případě potřeby linky tísňového volání použít. Nezapomeňte ale, že jejich zneužití je trestné. **Ve smyslu ustanovení § 17 odst. 3 písm. a) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (zákon o požární ochraně) fyzická osoba nesmí vědomě bezdůvodně přivolat jednotku požární ochrany nebo zneužít linku tísňového volání. Pokud fyzická osoba vědomě bezdůvodně přivolá jednotku požární ochrany nebo zneužije linku tísňového volání, dopustí se přestupku, za který jí může příslušný orgán hasičského záchranného sboru, vykonávající státní požární dozor, uložit pokutu až do výše 20 000 Kč.**

Autor: por. Mgr. Iva Michalíčková
koordinátorka preventivně výchovné činnosti
HZS Libereckého kraje